

KORTE MEDEDEELINGEN

„**De Zeevisschen van Ned. Indië**”. — Wij kunnen onze leden meedeelen, dat ter perse is nr. 6 onzer „Bibliotheek”, dat zal handelen over „De Zeevisschen van Ned. Indië”, van de hand van Dr H. C. DELSMAN en Dr J. D. F. HARDENBERG. Het boek zal zeer rijk geïllustreerd zijn en behalve ruim 250 tekstfiguren ook een aantal gekleurde platen bevatten, dit laatste o. a. dank zij steun van eenige belangstellende leden, die elk een paar gekleurde platen voor hunne rekening namen. Zijn er onder onze leden wellicht, die dit voorbeeld willen volgen? Er zijn nog zooveel prachtig gekleurde en geteekende zeevisschen, die een gekleurde afbeelding ten volle waard zijn!

Binnen eenige maanden kan het boek gereed zijn.

„**Van rups tot vlinder**”. — Voorts voldoen wij gaarne aan het verzoek der heeren G. J. SCHEEPMAKER en F. DUPONT onze lezers mede te deelen, dat een als boven getiteld boekwerk van hun hand binnenkort bij firma G. KOLFF en Co. verschijnen zal.

De auteurs schreven ons het volgende: „Het is het eerste deel eener toekomstige serie van faunistische werken, getiteld: „Indische Fauna”, samengesteld met het doel vooral bij leeraren, onderwijzers en leerlingen meer belangstelling in tropische faunistiek te wekken dan tot nu toe veelal te ontdekken viel. Het gaat uit van het principe, dat door daadwerkelijke medewerking van de schooljeugd zelve, door benutting nl. van den aangeboren speurzin en de hulpvaardigheid van nagenoeg alle kinderen, onder goede leiding der opvoeders, het onderwijs in de (tropische) dierkunde uit de klem is te halen, waarin het nu al zoovele jaren schijnt gevangen te zitten en waardoor ten slotte veel onkunde en wanbegrip, veel onverschilligheid en vernielzucht bij de Inheemsche bevolking zal kunnen worden omgezet in deugdelijke ervaringskennis en liefde voor al wat leeft. Het geeft naast de leerstof, die voor het hoogste leerjaar der M. U. L. O. en voor alle klassen der A. M. S. of H. B. S. zou kunnen dienen, tevens de resultaten aan, die door medewerking van de leerlingen in één jaar tijds langs den aangegeven weg zijn te bereiken, te weten: een 50-tal nagenoeg volledige biologieën. Het werk zal verlucht zijn met $\pm$ 150 origineele cliché's en verkrijgbaar worden gesteld in drie uitvoeringen”.

Na het verschijnen zal de uitgave nader worden aangekondigd.

HOOFDBESTUUR en REDACTIE.

Een impoen waarneming. — In 1930 gaf ik in De Trop. Nat. (blz. 151) een overzicht van de waarnemingen over de „montée” der glasaaltjes (impoenloebang) in Ned. Indië en eindigde met een oproep tot het vastleggen van meer waarnemingen. Dat is niet bepaald een stortvloed geworden! Ik geloof, dat de bijdrage, die ik nu, in 1933, ontving, de eerste is. Ik publiceer haar dan ook maatterstond in de hoop op meer. De heer N. BARTELS nl. schreef mij dd. 23 Mei:

„Hierbij zend ik U een monster impoen van de Tjimandiri-monding, gisteren door ons aldaar verzameld. De monding (wij kwamen er tegen 11–12 uur 's middags aan) bood een uiterst belangwekkend tafereel. Er heerschte een groote bedrijvigheid en ter weerszijden hadden de Inlanders op het strand kleine hutendorpjes aangelegd, waaruit van verschillende plaatsen rook opsteeg. Langs de oevers van de rivier waren vele mannen en vrouwen aan het visschen en op de rivier zelf schoten vlerkpauwtjes

Fig. 1. Impoen-visschen langs zee nabij de monding van de Tjimandiri.

de rivier waren vele mannen en vrouwen aan het visschen en op de rivier zelf schoten vlerkpauwtjes

heen en weer. Men gebruikt hier voor de im poen-vangst een speciaal daarvoor vervaardigd net. De wijze, waarop deze netten (in de prauwtjes en te land) vervoerd werden, gaf aan het tafereel een bijzonder schilderachtige noot. Volgens de lui was de hoofdtrek reeds voorbij, die was de vorige dag geweest. Begonnen was de trek (de vangst) op de 20ste. Te Palaboean hoorden wij algemeen van de Inlanders, dat de im poen-trek plaats vindt (begint?) op de 25ste (t a n g g a l s a l a w è) van de Inlandsche maand, volgens sommigen van iedere maand, volgens anderen met grooter tussenpoozen.

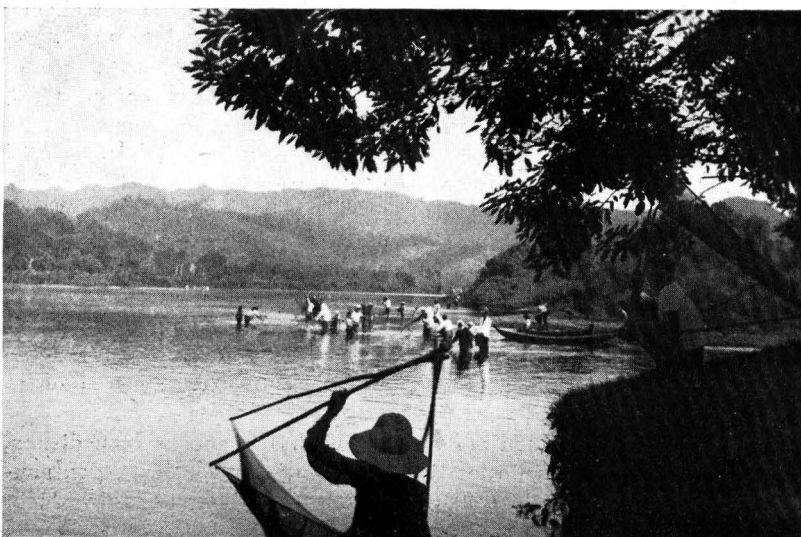

Fig. 2. Im poen-visschen langs de oevers van de Tjimandiri.

bezoek bevond zich nog maar een enkele lo e b a n g tusschen groote hoeveelheden van de andere soorten.

Ik vergat U nog mede te deelen, dat wij nog tot een 2 — 3 km landinwaarts langs de oevers van de Tjimandiri im poen-visschers aantreffen, maar hier ging het lang niet zoo druk toe als „buiten” aan de „basisir”. Langs het strand (ter weerszijden van de monding) zagen we geen visschers”.

Uit deze bijdrage blijkt, dat de montée op de Tjimandiri ditmaal plaats vond in de laatste helft van Mei, terwijl het verschijnsel in 1925 door den heer BOOM aldaar op 20 Juni werd waargenomen. Volgens den heer WITKAMP wordt het optrekken van de im poen op de Koetei-rivier in Juli waargenomen. Wie meldt ons verdere data?

H. C. DELSMAN.

¹⁾ Meest een *Gobius*-soort. — H. C. D.

Selenocosmia javanensis Walck. — Dat kleine vogeltjes, zooals *Munia*'s, tot den buit onzer Indische Aviculariidae zouden behooren (verg het artikel van BOEDIJN en de daarbij door M. A. L(IEFTINCK) geplaatste opmerking in dezen jaargang, blz. 124—125), is aan zeer gerechten twijfel onderhevig. In de talrijke hollen van *S. javanensis*, die ik tot nu toe hier heb onderzocht, werden nooit veertjes of andere resten van vogelcadavers aangetroffen. De mogelijkheid blijft natuurlijk bestaan, dat een vogelspin op haar nachtelijke zwerftochten (ik neem althans aan, dat ze er 's avonds weleens op uittrekt, al zal ze dan heusch niet erg ver van huis gaan) de gelegenheid krijgt om een slapend vogeltje te overvallen en in zoo'n geval haar prooi „an Ort und Stelle” verorbert en niet eerst naar haar hol zal slapen.

Medan, Juli 1933.

J. C. V. D. MEER MOHR.

Prikken ook de Indische klauwieren hun prooi op? — Men maakt mij er opmerkzaam op, dat reeds in jaargang VIII (1919) van dit tijdschrift eenige waarnemingen hieromtrent vermeld zijn. De heer F. J. VAN EEKHOUT beschrijft daar nl., hoe hij op het achtererf van de Prins Hendrikschool te Weltevreden regelmatig een b è n t e t waarnam en op de stekels van een agave daar niet alleen glazen-

makers, maar ook een (jong?) muschje opgeprikt vond, waarbij de toenmalige redactie in een noot nog opmerkte, dat zij op Tjibodas ook kikkers op een agave opgeprikt vond.

Mijn correspondent, de heer HERMANN te Soerabaja, voegt hieraan echter toe:

„Het feit is door de ingekomen berichten nu wel voldoende vastgesteld. Toch zou het mij verwonderen, als uitkwam, dat *Lanius bentet* van dat opprikken van zijn prooi een gewoonte maakt. Men kan gerust zeggen, dat iedere hectaar van Java wel een *Lanius* herbergt, en ondanks het zeer kleine aantal vogelliefhebbers en nog kleinere aantal vogelkenners moesten er dan toch wel meerdere waarnemingen bekend zijn geworden. Ik zelf heb nooit iets ervan gezien, en ik meen dat te mogen zeggen van alle ornithophilen in Oost-Java Ik meen mij ook stellig te herinneren, dat de U bekende, helaas vertrokken, heer PRAGER uit Dinoio het verschijnsel nooit had waargenomen, et c'est jurer gros. Het ligt ook voor de hand, dat het overvloedige voedsel, het heele jaar door, den vogel niet gauw tot opprikken van de prooi brengen zal”.

H. C. D.

MEDEDEELINGEN DER VEREENIGING

Afdeeling Soerabaia. — Zondag den 9den Juli j.l. hield de Afdeeling een bijeenkomst in de botanische collegezaal van het gebouw der N.I.A.S., door den Directeur dier instelling daartoe bereidwillig ter beschikking gesteld, om den leden gelegenheid te geven afscheid te nemen van het vertrekkend bestuurslid Dr A. RANT. Nadat eerst voor het gebouw een groepsphoto der aanwezigen was gemaakt,

verzamelde men zich in het lokaal, waarna de voorzitter de bijeenkomst opende en in korte trekken de betekenissen schetste van hetgeen Dr RANT voor de Afdeeling had gedaan. Spreker begon met den aanhef voor te lezen van de notulen der eerste bijeenkomst der Afdeeling op 22 April 1923, welke luidde: „Daartoe uitgenoodigd door Dr A. RANT en Dr DE WOLFF, kwamen op Zondagmorgen 22 April de algemeene leden der Ned. Ind. Nat. Hist. Ver., te Soerabaia woonachtig, bijeen om tot de oprichting van eene afdeeling te komen, waartoe met algemeene stemmen besloten werd”. Reeds hieruit blijkt, dat het thans vertrekkend bestuurslid een

Afscheid van Dr A. RANT.

Zittend het Bestuur der Afd. Soerabaia met Dr RANT in het midden.

zeer belangrijk aandeel in de oprichting der Afdeeling gehad heeft, terwijl insiders uit dien tijd hieraan weten toe te voegen, dat feitelijk het geheele initiatief tot de oprichting van Dr RANT is uitgegaan en dat hij daarna Dr DE WOLFF voor de zaak wist te interesseeren, zoodat deze laatste ook zijne medewerking tot het bijeenroepen van de oprichtingsvergadering verleende. Met recht mag men dus Dr RANT den oprichter der Afdeeling Soerabaia noemen.

Na de uiteenzetting over het verdere werk van den aftredenden ondervoorzitter door spreker, werd hem door een der aanwezige dames namens de Afdeeling een album met photo's aangeboden.

Zooals gewoonlijk bleef men daarna nog wat bijeen in den kleinen, doch interessanten hortus der N.I.A.S., eveneens het werk van Dr RANT, waar deze met zijn bekend enthousiasme nog eens zijn verschillende troetelkinderen aan belangstellenden demonstreerde.